

Beismerés Felemás zokni

Amikor Cserven őrnagy volt az ügyeletes tiszt, felbolydult az ezred; ezeken a napokon kimenőre menni se volt könnyű – jelentkezni kellett nála, s ő mindig talált valami kifogásolhatót a ruházaton. Egyik vasárnap, amikor ismét ő volt szolgálatban, megtudtuk, hogy a kimenőre jelentkezőkön azt ellenőrzi, be van-e kapcsolva a köpenyük alatt egy kicsi, ismeretlen rendeltetésű fémkapocs, amit eddig észre se vettünk, s ma se tudom, mire szolgált. Természetesen, nem volt, sok köpenyről hiányzott is, így a kimenősök nagy része lógó orral tért vissza a körletbe. Mi, néhányan, úgy döntöttünk, hogy egyenesen a kapuhoz megyünk, s ha a kapuügyeletes megkérdezi, voltunk-e az őrnagy elvtársnál, büszkén megmutatjuk a kapcsunkat. Az ötlet bevált, egész délután a városban kószáltunk, más katonát alig láttunk, s én csak este, vetkőzéskor vettem észre, hogy a kapcsot ugyan bekapcsoltam, de felemás zoknik voltak rajtam: a bal lábamon kék, a jobbon szürke.

Huszonnégy év múlva egykori, kedves lányosztályom meghívott a tizenöt éves érettségi találkozójára. Ebben az osztályban magyart is tanítottam (a többiben csak orosz, ami elég reménytelen vállalkozás volt), s úgy emlékeztem, felejthetetlen óráim voltak Vörösmarty történelmi pesszimizmusáról, Ady szerelmes verseinek pánerotikájáról, József Attila és Pilinszky számkivetettség-élményének rejtett kapcsolatairól. Amikor ilyen izgalmas témákhoz értünk, az általánosan megkövetelt kérdve-kifejtő módszert félretolva, az izgatottságtól túlfűtött hangon végigbeszéltem az órát, és élveztem a felém áradó figyelmet és elragadtatást... Viszontláttam a lányaimat: férjhez mentek, elváltak, gyereket szültek, elhíztak, lesoványodtak, kicsit meg is öregedtek, de hát én meg nagyon. Csak néhány régi tanárukat hívták meg, így mintha hájjal kengettek volna: igencsak emlékezetes lehetett rövid, mindössze kétéves tanári működésem.

Egy kancsó szekszárdi bor mellett összetegeződtem a tisztcsaládanyákkal, akiknek lánykoruk legszebb élményét jelenthettem, és a második pohár után megkérdeztem: mire emlékeznek legjobban? Azt vártam, az Ady-órát említik, de nem – az egyik családanya (ez már akkor is ilyen kövér volt?) szó szerint ezt mondta:

– Én arra emlékszem, hogy egyszer elmentünk hozzád beteglátogatóba, és neked felemás zokni volt a lábodon... A bal lábamon kék, a jobbon szürke? – kérdeztem hűvösen. – Nem, az egyik mintás volt. – Bevallom, rosszul esett a dolog, de aztán lehiggadtam, mert rájöttem, hogy volt tanítványom lényem egyik legfontosabb vonására figyelt fel: az ellentétek közt egyensúlyozó pártatlanságra, melyet a szórakozottságból, de egy magasabb szempontból nézve mégsem véletlenül felemásan felhúzott zoknik jelképeznek.

Igen, a felemás zoknim én vagyok.

Egyik zoknim a fény, a másik a sötétség.

Egyik zoknim a jin, másik a jang.

Egyik zoknim hagyománytisztelő, a másik avantgárd. Ezért estére az egyik lábam nemesen érett, a másik fiatalosan nyers illatot áraszt.

Az egyik zoknim népnemzeti, a másik szociálliberális.

Még a lyukaim sem egyformák. Bal lábamon erőszakos nagyujjam szakítja ki a nőiesen lágy zokniszövetet, a jobbon a múlt ingoványába viaszasüppedő sarkamat övezi glóriaként a szabályos kerek lyuk.

Felemás zokniban állok a valóság talaján, ezért ezoterikus verseimért tisztességes – földi – honoráriumot követelek.

Felemás zoknimat még a legmeghittebb pillanatokban sem vetem le, amikor rajtuk kívül már mindent, ezért egyszerre élem át a földi és az égi szerelmet – a fenébe Raffaellóval!

Zoknijaim mássága megóvott attól, hogy lábaim pártosodjanak – nem is léptem bele sehová; Justitia mérlegének serpenyőibe is felemás zoknimat vetem – az egyensúly biztosítva.

Felemás zoknim politikai és művészi hitvallás; pólusai vannak, de ezek a pólusok cserélhetők, mivel a zoknik nem különülnek el jobb-, illetve baloldalra. (Cipő esetén, bizony, már szint kell valani!)

Tudom, Teremtőm színe elé is felemás zokniban lépek majd. Nem szándékosan, nem azért, hogy tovább dacoljak vele, csak valahogy úgy fog sikerülni. Ott állok majd restelkedve és szorongva, mert éppen volna miről elszámoltatni, lelkemet már azzal vigasztalom, hogy – mint hírlík – a pokolban rosszabb a klíma, de jobb a társaság; ám az Úr egyszer csak nevetésben tör ki, a térdét csapkodva hahotázik, és így szól hozzám, nyomorult féreghez: – Ember, tetőtől talpig borítanak a bűneid, de ezzel a felemás zokniddal úgy megnevettettél, hogy egye fene, beeresztlek a mennyországba. Most már csak az a kérdés, milyen szár-

nyakat választan magadnak.

Én pedig végignézek a
hőfehér, ezüstsűrű, rókaörös,
kávélarna, aranyarqa,
csikorott és kendermagos
sárgyú anyagok sorján
(egyik nőny sebb, mint
a másik), nagyot sóhajtok,
és ezt mondom: - Mindegy,
Uram, csak felemás legyen!

Bala Isván